

Foto: Tomáš Nosil

Za nový festival nejvíc vděčíme covidu

Marek Vrabec od roku 1996 pořádá hudební festival Struny podzimu, nově k němu přidal i open air akci Prague Sounds. „Opera ve Vladislavském sále nebo koncert v Jízdárně Pražského hradu, to byly zkušenosti k nezaplacení,“ vzpomíná na začátky spojené s prezidentskou érou Václava Havla.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Jaká hudební událost vás v minulosti nejvíc nadchla?

Napadá mě zážitek z raného mládí, kdy mě máma vzala do Lucerny na koncert Gilberta Bécauda. To byl v tehdejším šedém světě úžasný zážitek. Pamatuju si, že show začínala ve tmě, jen neon obtahoval siluetu klavíru. Nastoupil Bécaud a měl takový trik, že se v zákulisí nadechl cigarety, vypustil dým a do něj vešel na scénu. To byl můj hudební prazážitek.

Ptal jsem se úmyslně, protože Struny podzimu záměrně míchají žánry a formy. Takový koncert byste si na svém festivalu dovedl představit, že?
Vlastně ano.

Původně jsem vás chtěl humorně zkoušet z toho, jestli víte, kolik programových položek letos Struny podzimu měly, když trvaly víc než měsíc. Jenže ono těch koncertů bylo jen devět! Proč je to tak „roztahané“?

Historicky to vyplynulo, původně byly Struny spíš koncertní cyklus nebo sezona. Chtěli jsme, aby posluchač mohl ten festival absolvovat celý a jednotlivé zážitky pořádně vstřebat, protože každý koncert je vlastně unikát. Ten rytmus nám proto přišel jako nejvhodnější. Má samozřejmě i své nevýhody. Při takhle nízké koncentraci je někdy těžké udržet skutečně festivalovou atmosféru, což jsem zjistil nedávno na Prague Sounds, které tím, že šly den po dni, měly zase jiné kouzlo.

Ale chápu, že třeba oproti letním rockovým festivalům, kde člověk přebíhá od pódia k pódium, aby všechno stihl, je to velmi pohodlné...

To jste, myslím, přesně vystihl, o co nám vždycky šlo. Na tom festivalu je znát komfortnost nebo exkluzivita zážitku, které jsou dané samotným uměleckým obsahem, ale i tím, kde se koná a jak je uspořádán. Přestože děláme jazz nebo třeba i hip hop, tak je to zasazené do standardů klasického koncertního života. Držíme atmosféru noblesní akce.

Před Strunami podzimu jste letos uspořádali také open air festival Prague Sounds. Měl jste těch akcí málo?

Přispělo k tomu víc věcí a nejvíc v tomhle ohledu vděčíme covidu-19. Když se loni všechno zavřelo a nikdo nevěděl, co bude dál, tak jsem chodil, a dokonce i začal běhat kolem Vltavy a říkal jsem si, jak by pro to město bylo fajn uspořádat něco, co by pozvedlo už poněkud skleslou morálku lidí a vyslalo do světa něco naděje. Vybavily se mi filharmonické koncerty během války.

Nějaké konkrétní?

Vím, že třeba Berlínská filharmonie za války hrála. Nicméně doba loni právě nahrála možnosti udělat něco takhle odvážného. Takže jsem na řece, na plovoucí scéně poblíž Slovanského ostrova, uspořádal koncert nazvaný Hope for Prague. Napadlo mě pozvat svého přítele houslistu Daniela Hopea, pak jsme tomu dali tenhle nadějeplný název. Nad pódium se tehdy skvěl nápis „Prague Sounds“ – Praha zní, žije hudbou, je neodolatelně krásné město. Postavit scénu na asi čtyřiceti pontonech z celého Česka, ozvučit ji, získat všechna povolení bylo náročné a riskantní, protože jsme nevěděli, kdy to zakážou. Stihli jsme to za minutu dvanáct. Koncert byl v sobotu a produkce této velikosti vládla zakázala od pondělka. A ukázalo se, že to byl nultý ročník nového festivalu Prague Sounds. Letos jsme v rámci oslav pětadvaceti let Strun podzimu pokračovali pěti koncerty pod širým nebem s gratulanty z řad umělců, kteří se v prvním čtvrtstoletí nezapomenutelně zapsali do naší historie. Yo-Yo Ma hrál dvě a půl hodiny sólového Bacha, vodní písně zazpíval Jiří Suchý, přijel Brad Mehldau s lanem Bostridgem a po hladině se nesl mocný gospelový hlas Lizz Wright. A diváci byli opět nejen na samotné plovoucí scéně, ale i na lodičkách, ostrovech, nábřežích a mostech. V tomhle přirozeném amfiteátru se součástí dění stávají i tramvaje 9

nebo 22, které jako takové létavice prolétnou kolem, zazvoní... zaburácí motor auta na nábřeží, ale i křik ptáků ve stromech Slovanského ostrova, to vše vytváří nezaměnitelný soundtrack festivalu. Prostě Prague Sounds jsou nový zvuk, který vydávají Struny podzimu.

Vy jste na konzervatoři vystudoval bicí. Kdy jste naposledy hrál?

Asi před pěti lety na svatbě kamaráda, který je z Teplic. Tudiž tam je velká popularita skupiny Kabát, takže jsem si zahrál na bicí dva songy od Kabátů. Ale to byla výjimka, jinak jsem nehrál hodně dlouho.

Prague Sounds 2020, foto: Petra Hajska

Marek Vrabec, foto: Tomáš Nosil

není velkokapacitní showbiznys, to je umění, a to vždycky někdo platil.

Struny podzimu se původně, od roku 1996, konaly na Pražském hradě pod záštitou Václava Havla. Jaké to bylo?

Mně to bez nadsázky změnilo život,

V čem jsme na tuzemské hudební scéně dobří? Co nám můžou ve světě závidět? A kde máme případně slabiny?

Jsem naprosto konkurenceschopný a myslím, že generace mladších hudebníků je skvělá. Mám teď čerstvou zkušenost, když jsme pro pražský koncert Lizz

Marek Vrabec, zakladatel festivalu Prague Sounds, foto: Petra Hajska

Potom vlastně taky mimo program Prague Sounds bude ještě silvestrovský koncert v Rudolfinu. Má to být protipól televizního „mejdanu roku z Václaváku“?

Jsem rád, že to tak vidíte. Taková zába-va, u které se nemusíte stydět, že vás na ní někdo uvidí, Praze poněkud chyběla. Kultivovaný, noblesní silvestrovský večer, letos v jihoamerickém stylu. Radek Baborák a jeho Orquestrina budou hrát mimo jiné Ástora Piazzollu, ale třeba i Gershwinovu Rapsodii v modrém. A potom jsme spoluorganizátoři tradičního Novoročního koncertu České filharmonie, který se ponese ve vídeňském duchu. Pan dirigent Manfred Honeck nastuduje s Českou filharmonií Straussovy valčíčky. A Novoroční koncert je taky společenskou událostí.

A láká vás vrátit se k tomu?

To je pro mě citlivá otázka... Mám to štěstí, že dělám práci, kterou můžu zasáhnout spoustu lidí a přinést jim výjimečné umělecké zážitky, aniž bych sám byl výkonným hudebníkem. To mě baví a uspokojuje. Ale stejně – stát na jevišti a hrát je něco jiného, to nejde ničím nahradit. Takže trošku mi to chybí. Já jsem na konzervatoři chtěl hrát jazz a fascinovali mě muzikanti jako Keith Jarrett, Miles Davis, Chick Corea nebo Herbie Hancock. Představoval jsem si, jak hraju v nějaké takové kapele, ale postupem času jsem zjišťoval, že nemám dost citlivé smysly na to, abych mohl hrát na téhle úrovni. A hrát v orchestru na tym-pány nebo triangl by mě nenaplňovalo.

Po hře na bicí jste vystudoval ještě hudební management, a to nejen

v Česku, ale také v Kennedyho centru ve Washingtonu. Co se tam učí a tady ne?

Pro mě bylo přínosné, že jsem se setkal s věcmi, o kterých jsem předtím neměl ani tušení. Už tehdy, v roce 2008, jsem byl ředitelem poměrně úspěšného festivalu, a co se týká uměleckého plánování, jsem akorát zjistil, že to ani v mezinárodním srovnání neděláme špatně. Naučil jsem se tam ale nejvíc o financování americké kultury, systému mecenášů, donátorských galakoncercích, individuální práci s největšími dárci. Amerika vyvinula unikátní systém, kde se po generace dědí pocit odpovědnosti ke své škole, kostelu nebo umělecké organizaci, kterým je potřeba vyjádřit souhlasnost finanční podporou. Systém vyhledávání donátorů a péče o ně, to je skoro až rozvředná práce, kterou

tomu věnuji. Tím jsem se snažil inspirovat i u nás.

A daří se to?

Dnes máme jako festival pěknou rodinu mecenášů, bez jejichž podpory bychom nemohli dělat tak kvalitní program. Je to nesrovnatelně menší skupina než v Kennedyho centru, ale v našem financování hraje vedle generálního partnera ČSOB, Ministerstva kultury a hlavního města Prahy zásadní roli. Bez vyváženého portfolia zdrojů se nedá dělat světový festival. Umění je drahé!

On takový Yo-Yo Ma bude finančně srovnatelný s rockovými hvězdami, že?

A přitom ho můžete udělat jen v sále pro tisíc, a ne deset tisíc lidí! Takže nemáte šanci pokrýt náklady ze vstupného. To

protože se mi v nějakých čtyřia dvaceti otevřela cesta na Hrad. Dneska si to člověk těžko představuje, ale tehdy to hodně znamenalo. Fungoval tam už čilý výstavní program a hledali někoho, kdo by dělal koncerty. S kolegou Martinem Pechancem jsme se přihlásili, a ocitli jsme se v neuvěřitelném areálu, který jsme potom poznali od střechy po sklep. Ve Vladislavském sále jsme v roce 2000 dělali operu, týden jsme tam zkoušeli, koncerty jsme měli v bazilice sv. Jiří, v románském sklepení, v jízdárně... kde se nám líbilo. Havel prostě chtěl z Hradu udělat kulturní a společenské centrum v kontextu Prahy, republiky, Evropy a světa. A my jsme se mohli přetrhout, abychom dělali světové věci, které šéfa nadchnou. Taky jsme měli úžasnou kancelář s výhledem na celou Prahu. Byly to příležitosti k nezaplacení, které se už nikdy nebudou opakovat.

Wright stavěli českou kapelu, byl v ní kytarista David Dorůžka, kontrabasista Tomáš Baroš a bubeník Dano Šoltis a ti potvrdili, že čeští jazzoví hudebníci jsou světoví. Když jsem pozval toho správného českého umělce k zahraniční světové hvězdě, vždy to zafungovalo – ať už to byl Dan Bárta s Bobbym McFerrinem nebo o pár let později Gregory Porter s Ondřejem Pivcem, kteří to pak dotáhli až ke společné Grammy a Ondřej k pevnému místu v Porterově kapele. No a co nám chybí? Sebevědomí a schopnost se prodat. Sám jsem se s tím zpočátku potýkal během svého roku v Kennedyho centru, než zasáhl samotný prezident Kennedyho centra Michael Kaiser a řekl mi, co jsem tehdy potřeboval slyšet. Jsme hrozně sebekritičtí, když Američan ví desetinu toho, co Čech, prodá to na sto procent. ☒